EXECUTAREA CONTRACTULUI PRIVIND PACHETUL DE SERVICII DE CĂLĂTORIE, INCLUSIV ÎN CONTEXTUL SITUAȚIEI PANDEMICE COVID-19

Daniela STRATULAT, studentă
CZU: 347.441:338.48:616.98 ***stratulatdaniela.v@gmail.com***

Unfortunately, the restrictions imposed due to the Covid-19 pandemic had and still have a significant impact on the execution of package travel contracts. In practice, many situations have arisen, that still have an uncertain legal solution, largely regarding the effects of non-performance and liability of the contracting parts. Particular attention, in this article, is paid to interpretation of civil law in the newly created circumstances, also, to recent scientific publications and articles, as well as recommendations of the European Union, which provide alternative solutions for the contracting parts of the package travel contract.

Importanța problematicii abordate în domeniul serviciilor de călătorie, cercetată prin prisma mijloacelor juridice de protecție a drepturilor participanților la contractul privind pachetul de servicii de călătorie, în contextul restricțiilor impuse din cauza pandemiei COVID-19, este una incontestabilă și cât se poate de actuală.

În general, cadrul juridic ce reglementează contractele privind pachetul de servicii de călătorie este relativ ușor interpretabil. Reglementările contractului privind pachetul de servicii de călătorie la nivelul UE a constituit o premisă de a oferi o nouă abordare și de către legiuitorul moldav, transpunând noile prevederi în legislația civilă odată cu modernizarea Codului civil din 2019.

La 30 ianuarie 2020, Organizația Mondială a Sănătății a declarat că epidemia de COVID-19 constituie o „urgență de sănătate publică de importanță internațională”, iar la 11 martie 2020 a anunțat că a devenit pandemie [1]. Ca urmare, la 17.03.2020, Parlamentul Republicii Moldova a adoptat Hotărârea nr. 55 privind declararea stării de urgență.

Astfel, odată cu incertitudinea creată la nivel mondial din cauza noului virus COVID-19 și a restricțiilor de călătorie impuse, a apărut

și imposibilitatea executării contractelor privind pachetul de servicii de călătorie. Călătorii s-au văzut nevoiți să-și anuleze călătoriile, iar organizatorii – să întoarcă banii tuturor clienților lor, fapt ce a dus la un colaps în sectorul turismului.

Primordial, s-a pus problema generală, dacă starea de urgență poate fi interpretată ca impediment justificator pentru neexecutarea contractelor. În acest sens, Curtea Constituțională a reținut faptul că nu există dubiu că instituirea stării de urgență, prin sine, nu constituie un impediment justificator, însă restricțiile impuse de autorități în temeiul stării de urgență, în măsura în care întrunesc toate condițiile de la art. 904 CC, constituie un impediment justificator [2].

• ***În cazul în care călătorul obține un rezultat pozitiv la test COVID-19 cu 72 de ore înainte de plecare, poate fi interpretată infectarea cu virusul COVID-19 drept impediment justificator în sensul art. 904 CC ?***

Condiții legale: 1. Evenimentul să fie un impediment pentru neexecutare; 2. Evenimentul este în afara controlului debitorului; 3. Evenimentul era imprevizibil; 4. Evenimentul și efectele sale sunt inevitabile (caracterul insurmontabil); 5. Legătura de cauzalitate dintre eveniment și neexecutarea obligației.

Observăm că nu este îndeplinită condiția de imprevizibilitate. Suntem în situația în care o eventuală infectare cu virusul COVID-19 înainte de începerea călătoriei nu va reprezenta un impediment justificator. Pornind de la situația pandemică la nivel mondial, dar și național, călătorul își asumă posibilitatea de a se infecta în orice moment cu acest virus.

Analizând circumstanțele de drept, chiar dacă există un impedement justificator, acesta trebuie constatat și probat corespunzător prevederilor legale.

• ***În ce condiții totuși poate opera circumstanța care justifică neexecutarea datorată unui impediment justificator?***

O variantă posibilă ar putea fi valorificarea principiului libertății contractuale în acest sens.

Libertatea contractului (art. 993 Cod civil) permite redistribuirea riscurilor și, prin urmare, părțile pot negocia și stipula că pandemia și

restricțiile legate de ea continuă să fie o justificare a neexecutării ori temei a cererii de ajustare a contractului [3].

- ***Care este procedura atunci când organizatorul nu poate executa contractul în circumstanțe legate de situația pandemică?***

- Pachete de substituție

În cazul în care agenția de turism propune consumatorului un pachet de substituție, atunci acesta trebuie să fie de o calitate echivalentă sau superioară. În cazul în care modificările aduse contractului privind pachetul de servicii de călătorie sau pachetului de substituție au drept consecință scăderea calității sau a costului pachetului, călătorul are dreptul la o reducere corespunzătoare a prețului.

- Rezoluțiunea

Călătorul are dreptul la rezoluțiune în orice moment înainte de începerea călătoriei, indiferent de motiv. În cazul în care acesta declară rezoluțiunea, agenția de turism este în drept să rețină un comision de rezoluțiune adecvat și justificabil. În cazul rezoluțiunii înainte de începerea călătoriei (art. 1602 alin. (4),(7) CC), și anume, când una din părți nu poate executa obligațiile contractuale din cauza unor circumstanțe inevitabile și extraordinare care se produc la locul de destinație sau în vecinătatea imediată a acestuia și care afectează în mod semnificativ executarea pachetului, organizatorul este obligat să restituie călătorului toate plățile efectuate pentru pachet, dar nu este ținut la plata unor despăgubiri suplimentare, iar călătorul, respectiv, nu este ținut la plata comisionului de rezoluțiune.

- Restituirea prețului achitat de călător (termene și condiții)

În contextul situației create, la începutul pandemiei, în baza art. 1601 alin. (5) Cod civil, organizatorii erau obligați să restituie toate plățile efectuate de către sau pe seama călătorului, fără întârzieri nejustificate nu mai târziu de 14 zile de la data rezoluțiunii. Acest termen a fost triplat, pe perioada stării de urgență, în conformitate cu prevederile pct. 16 din Anexa la Dispoziția nr. 1 din 18 martie 2020. În cele din urmă a fost adoptată Legea nr. 72 din 21.05.2020 privind unele măsuri de susținere a călătorilor și a agenților economici din industria turismului pentru atenuarea efectelor negative generate de situația epidemiologică (COVID-19). Aceasta prevede faptul că prin

derogare de la prevederile Codului civil al Republicii Moldova nr. 1107/2002, ale Legii nr. 105/2003 privind protecția consumatorilor și de la clauzele contractuale aplicabile, în cazul contractelor privind pachetele de servicii de călătorie încheiate până la data de 17 martie 2020, dacă călătorul are dreptul la restituirea plăților efectuate ca urmare a rezoluțiunii contractului sau în alt temei, organizatorul sau alt profesionist este obligat să restituie călătorului plățile respective nu mai târziu de data de 31 decembrie 2021 [4].

Referindu-ne la legislația și recomandările UE privind garanțiile și executarea contractelor privind pachetele de servicii de călătorie în contextul situației pandemice, menționăm că la 19 martie 2020, Comisia a publicat orientările informale, având ca obiect aplicarea Directivei privind pachetele de servicii de călătorie în legătură cu COVID-19, care confirmă dreptul călătorilor de a obține o rambursare integrală, indicând totodată posibilitatea ca aceștia să accepte un voucher.

Prezenta recomandare se referă la voucherele pe care organizatorii le pot propune călătorilor în schimbul rambursării în bani și sub rezerva acceptării lor voluntare în situațiile rezoluțiunii legate de Pandemia de COVID-19 [5]. Aceasta prevede apărarea interesului superior al consumatorului, oferindu-i posibilitatea de a alege între rambursarea sumei plătite pentru pachetul de servicii de călătorie sau echivalarea sumei sub forma unui voucher de călătorie, care poate fi folosit în orice perioadă în interiorul termenului său de valabilitate. Neutilizarea voucherului de către călător are, la fel, drept finalitate rambursarea plății.

Aceeași practică este des întâlnită și la noi. Pentru a nu rezoluționa contractele privind pachetul de servicii de călătorie, agenția turistică propune călătorilor reprogramarea călătoriilor pentru altă perioadă în aceeași sumă. Totuși, acest mecanism juridic nu este reglementat distinct în legislația RM, mai cu seamă în concordanță cu prevederile UE. Acest mecanism este asigurat doar de normele generale prevăzute de Codul civil. Rezumând cele analizate mai sus, considerăm că legiuitorul moldav ar trebui să revadă prevederile legale sub aspectul voucherelor turistice, și anume, ca variantă de substituire alternativă a rambursării pachetelor de servicii de călătorie anulate în contextul pandemiei de COVID-19.

Este important a înțelege că legiuitorul poate institui norme de bază pentru soluționarea echitabilă a impedimentelor create pentru sfera executării contractelor privind pachetul de servicii de călătorie, dar nu poate garanta instrumente juridice perfecte, pentru a ține pasul cu actualizările permanente legate de evoluția situației pandemice la nivel mondial. În acest context, părțile contractului trebuie să dea dovadă, mai mult ca niciodată, de diligența necesară.

Referinţe:

1. ALBU, E. *Recomandarea Comisiei privind voucherele oferite pasagerilor în locul rambursării pachetelor turistice și serviciilor de transport anulate în contextul pandemiei de COVID-19*, 18.05.2020 JURIDICE.ro
2. Decizia Curții Constituționale nr. 98 din 6 august 2020 de inadmisibilitate a sesizării nr. 66b/2020.
3. CAZAC, O. *Articolul 904. Justificarea datorită unui impediment* din 29 iunie 2020 | Actualizat: 23 martie 2021.
4. Legea nr. 72 din 21-05-2020 privind unele măsuri de susținere a călătorilor și a agenților economici din industria turismului pentru atenuarea efectelor negative generate de situația epidemiologică (COVID-19). Publicat: 26-05-2020 în *Monitorul Oficial*, nr. 124-125, art. 224.
5. Recomandarea Comisiei din 13.5.2020 privind voucherele oferite pasagerilor și călătorilor în locul rambursării pachetelor turistice și serviciilor de transport anulate în contextul pandemiei de COVID-19. Adoptată la Bruxelles, 13.5.2020, art.27.

Recomandat
Natalia CHIBAC, dr., lector univ.